

medicus

Содржина

- СВЕТСКИ ДЕН НА ЗДРАВЈЕТО – 7-МИ АПРИЛ, 2014 „МАЛ УБОД ГОЛЕМ ТРЕТМАН,, - ВЕКТОРИ И ВЕКТОРСКИ ЗАБОЛУВАЊА
- ARBO (ARTHROROD-BORNE) - ВИРУСНИ (СЕЗОНСКИ) МЕНИНГО ЕНЦЕФАЛИТИСИ
- БИОЛОШКИ ОПАСНОСТИ ВО ХРАНАТА
- ФОРМИРАНО ШТИПСКО НАУЧНО ЗДРУЖЕНИЕ (ШНЗ)
- ОПТИМИЗАМ И ПОЗИТИВНА ПСИХОЛОГИЈА
- СЕЌАВАЊЕ ЗА Д-Р РАДИВОЈ ВРЧАКОВСКИ
- СПЕЦИЈАЛЕН ПРИЛОГ - ВАКЦИНИ -БИОЛОШКИ ПРОФИЛАКТИЧКИ ЛЕКОВИ
- СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ БОЛЕСТИ ВАКЦИНИ ПРОТИВ ХУМАН ПАПИЛОМА ВИРУС - ХПВ, ИНФЕКЦИЈА
- ИСПИТУВАЊЕ НА ИНТРАХОСПИТАЛНИ ИНФЕКЦИИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД СТАФИЛОКОКНИ СЕКВЕЛИ
- КОНГЕНИТАЛНИ ДИСПЛАЗИИ НА КОЛК - КДК
- НОВИНИ ВО ДИЈАГНОСТИКА И ТЕРАПИЈА НА БОЗИНОФИЛЕН ЕЗОФАГЕИТ КАЈ ДЕЦА
- КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ИНФАРКТ НА МИОКАРДОТ
- ИНЕЗИТЕРАПИЈА КАЈ ЖЕНИ ВО ТЕКОТ НА БРЕМЕНОСТА
- ТРАНСФУЗИЈА НА КРВ КАЈ БОЛНИ ХОСПИТАЛИЗИРАНИ И ОПЕРИРАНИ ВО ХИРУРШКОТО ОДДЕЛЕНИЕ ПРИ КЛИНИЧКАТА БОЛНИЦА ВО ШТИП

medicus

Информативен гласник на
ЈАВНОТО ЗДРАВСТВО - ШТИП ГОДИНА 9 БРОЈ 20 2014 година
e-mail: marinasuma@yahoo.com

Издавач: ЈЗУ Клиничка болница - Штип

Уредник: м-р Марина Шуманска

Рецензент: ВНС, прим. д-р мед. сци. Елизабета Зисовска

Редакција: проф. д-р Никола Силјановски,
прим. д-р Стојче Василева, прим. д-р Зоран Живков, прим. м-р Билјана Лазарова,
асс. д-р Гордана Камчева, д-р Марина Гацова, м-р Наталија Дечовски, дипл.
правник Мирче Панев, м-р Марина Шуманска, дипл. проф. Лидија Миленкоска,
д-р Никола Лазовски, м-р Павлина Николовска, д-р сци. Невенка Величкова

Печати: Арт Принт Студио

Тираж: 300 примероци

ARBO (Arthropod-Borne) - ВИРУСНИ (СЕЗОНСКИ) МЕНИНГО ЕНЦЕФАЛИТИСИ

М-р Асс. Д-р Гордана Камчева, специјалист интернист

ARBO вирусите се заболувања предизвикани од голема група термолабилни RNA вируси. Тоа се ARBO вируси кои меѓу рбетниците, вклучително и човекот најчесто се пренесуваат со каснување од комарци и крлежи. Птиците, некои домашни животни и шумски глодари се природните домаќини и извори на вирусите од кои се инфицираат векторите: комарци и крлежи. Тие како резервоари на инфекцијата ги пренесуваат вирусите на човекот. ARBO вирусите се раширени низ целиот свет, но нивната сезонска дистрибуција зависи од раширеноста на докакиот и векторите.

Повеќето од инфекциите од овие вируси се асимптоматски или се манифестираат како лесни, неспецифични, краткотрајни фебрилни состојби.

Но, дел од вирусите покажуваат изразит хепато, васкуло и неуротропизам и манифестираат тешки клинички синдроми на нервниот систем, акутни фебрилни заболувања и хеморагични трески. Во оваа група на болести посебно место завземаат аденовирусните сезонски менингоенцефалити.

Бидејќи основниот механизам за пренесување на инфекцијата е трансмисијата на вирусите од природните резервоари преку векторите комарци и крлежи на човекот, овие заболувања се поделени во две групи:

- **инфекции пренесени од комарци (Culex i Anopheles):** јапонски енцефалитис, западно нилски, конски и др.

Find out how to protect yourself
www.who.int/world-health-day/en

- **инфекции пренесени од крлежи (Ixodes ricinus):** пролетно руски, средно европски, далео источен, омска хеморагична треска и др.

Инкубацијата (периодот од каснување до појава на првите симптоми) изнесува околу 7 дена (екстремно може до 15 дена).

Почетокот на болеста е брз, нагол, брутален со нагла-сени симптоми: покачена температура, главоболка, (особено изразена во фронталната регија), повраќање, зглобно мускулни болки, општа слабост и малаксалост.

Симптомите се слични на грип, но значително понагласени и поупорни. Болниот може да е вознемирен, конфузен или апатичен и поспан. Овие симптоми кои го обележуваат менингитисот (воспаление на мозочните обвивки) траат 3-5 дена. Потоа се јавуваат знаците на енцефалитис (воспаление на мозочното ткиво). Најважен знак е пореметена свест чии интензитет се движи од поспаност, збунетост, некогнатибилност до сомноленција, сопор и кома со или без конвулзии (грчеви). Се јавуваат и невролошки знаци како резултат на оштетување на капитални нервни влакна, а се манифестираат со знаци, зависно од тоа кој нервзвезафатен. Така се јавуваат пореметување во голтањето, дишењето, промена на видот, млиставост и одземеност на екстремитети и др. Како процесот се шири на други делови од мозокот (мал мозок, рбетен мозок и сл), така и симптомите и состојбата се влошува.

Кај крлежните инфекции честа е двофазната температура со тешка општа состојба, конјунктивитис и воспаление на горните дишни патишта. Кај дел од болните симптомите траат неколку дена и нагло прекинуваат. Поремисијата која може да трае различно, долго се јавуваат кожни промени и хеморагии. Примарните ARBO вирусни воспаленија на мозокот во принцип секогаш се тешки заболувања и треба да се третираат во специјализирани здравствени оддели.

Болеста трае 4-6 недели, а рековалесценцијата е долга и зависи од тежината на клиничката слика, спроведеното лекување и од отпорноста

на организмот. Крајниот исход е долг и неизвесен и чести се психомоторните секвели. Смртноста е висока.

ПРЕВЕНЦИЈА

Мерките кои се превземаат за превенција од овие болести се поделени во две групи:

1. Општи превентивни мерки:
- колективната борба против векторите со редовно прскање на човековата околина;

- исушување на бари каде има застојни води
- одржување колективна хигиена особено хигиенска дистрибуција на сметот.

2. Лични (посебни) превентивни мерки:

а. Заштита од крлежи

- кога сме во природа да се избегнува провлекување низ грмушки, лежење на трева или оставање облека во грмушки
- да се носи светла облека (крлежот полесно се воочува) со долги ракави и ногавици и затворени обувки
- по враќање дома детално да

се прегледа облеката и целото тело, особено деловите каде кожата е нежна (пазуви, под дојките, папокот, препоните, околу и на гениталните органи, косматиот дел на главата, вратот и позади ушите).

Откриениот крлеж треба што побрзо и правилно да се отстрани. Најдобро е тоа да го направи лекар, а потоа да се следат неговите препораки.

Превентивно земање на лекови не е потребно, но каснатото лице, особено децата треба да се под надзор од 7 дена. Ако во тој период се јават симптоми слични на грип треба да се јави кај својот лекар.

б. Заштита од комарци

Нашата Република не е ризично подрачје, па најголем број од убодите се безначајни. Но, со оглед на тоа што комарците ги има најмногу и се најактивни пролет - лето кога е сезоната на годишните одмори и честите патувања во други земји или на други континенти каде има и такви видови на комарци кои ги пренесуваат овие болести и тие ендемски се одржуваат во овие земји. Многу лесно може да биде инфициран секој кој е изложен на нивно каснување. Личната заштита од каснување на комарци се состои во користење на заштитни средства: стик, лосион, крем или спреј кој ги одбиваат комарците.

Во затворени простории за оваа цел се користат миризливи свеќи.

Користена литература:

1. Инфективни болести
- Д.Косановиќ и соработници
2. Инфекциозни болести
- Ж.Кнева
3. Инфективни болести
- Љубомир Ивановски